

DĚTI Z BIALYSTOKU

Josef März

Ucelená příprava na hodinu na téma holocaustu přináší spoustu metod a možnost silného citového prožitku. Kombinuje práci se třemi druhy zdrojů – práci s obrázky, s televizním dokumentem a se psaným textem – jsou to vzpomínky pamětníků a úryvky naučného rázu. Využívá se práce ve dvojicích i ve skupinách. Nabízený postup má velmi silný citový a výchovný potenciál.

Člověk a společnost (dějepis, dějepisný seminář, základy spol. věd, výchova k občanství)

ZŠ, SŠ

Jsou použity metody: brainstorming jako prostředek evokace, práce s obrazovým materiálem – popis, analýza, hledání odpovědí na otázky, sledování dokumentu – srovnání a doplnění informací, hledání informací v psaném textu, tvorba otázek. Na základě působení dobových kreseb a jejich rozboru pomocí otázek může žák nebo student pocítit atmosféru Terezína za okupace. Své představy a názory si může srovnat s výpověďmi pamětníků ve filmovém dokumentu nebo ve psané podobě. Silnou pointu tvoří odhalení autorství obrázků, které namalovaly terezínské děti. Zvolená strategie umožňuje hledání odpovědí na otázky i po skončení vyučování – nabízí náměty pro domácí práci.

POUŽITÉ ZDROJE:

MORGAN, Ernst. Obrázek z Terezína. In : Hana GREENFIELD, Z Kolína do Jeruzaléma, Praha, b. d., s. 89.

HAAS, Leo. Obrázek z Terezína. Památník Terezín.

G.ADLER, H. Terezín. Tvář nuceného společenství I, Dějiny, české vydání – Brno 2006, s.77, 92, 285-6. Citováno podle Hana GREENFIELD, c. d., s. 78. Text poprvé uveřejněn roku 1955.

GREENFIELD, Hana. Z Kolína do Jeruzaléma, Praha, b. d., s. 89. Jedná se o úryvek z deníku tehdy čtrnáctileté Helgy Weissové).

Ghetto Terezín, holokaust a dnešek. Děti z Bialystoku. [cit. 2012-07-26] Dostupné z: <http://college.usc.edu/vhi/czech/terezin/lesson.php?nid=951>

POSTUP:

Materiály: obrázky, pracovní list s otázkami, dokument Děti z Bialystoku, úryvky

Tato hodina se bude týkat nejznámějšího místa, které je u nás spojováno s holokaustem. Nechte žáky uhodnout, o jaké místo půjde.

Rozdělení do skupin

FÁZE 1:

10 minut

Napište doprostřed tabule „Terezín“

Myšlenková mapa

a) Nechejte ostatní ve dvojicích popřemýšlet, co vše by k tomuto názvu mohli do dalších buněk napsat, nechejte je cca 3 minuty pracovat a vytvořit svou myšlenkovou mapu.

b) Napište vše, co vám budou hlásit a říkat na tabuli, do dalších buněk.

FÁZE 2:

15 minut

Rozdejte do skupin obrázky, pracovní listy s otázkami, jen poradte, že předcházející úkol týkající se Terezína nebyl náhodný.

Nechejte je cca 5-10 minut pracovat.

Prezentujte výsledky skupin, přečtou vám své odpovědi.

Můžete prozradit, že jde o kresby z Terezína, jinak zatím nic.

FÁZE 3:

15 minut

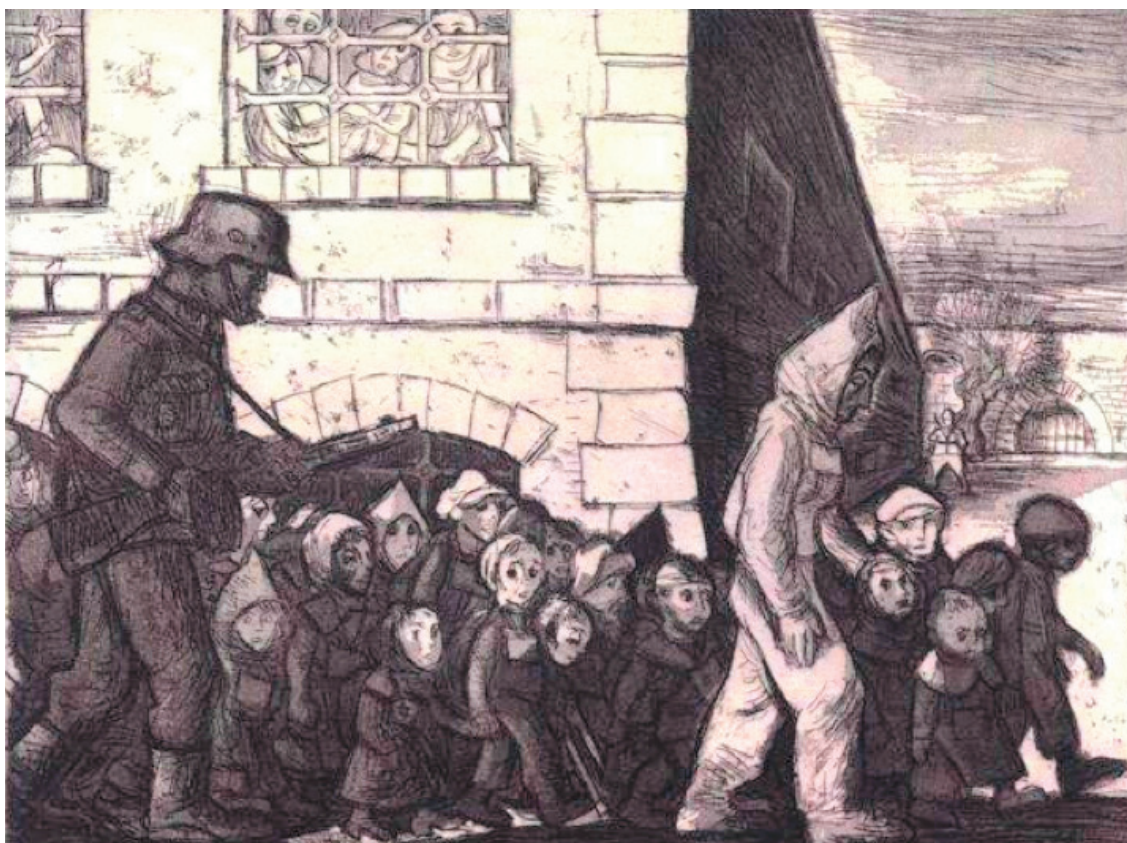
Dokument Děti z Bialystoku, zde srovnají svá tvrzení se skutečností.

Další otázky si mohou nachystat pro své učitele.

<http://college.usc.edu/vhi/czech/terezin/lesson.php?nid=951> cca 7 minut

Doplní další úkoly v pracovním listu.

Rozdejte úryvky a vyzvěte žáky k jejich prostudování. Tím zjistí, co se doopravdy stalo, jaká situace byla zobrazena na obrázcích.

1. Popište postavy, které vidíte na obrázku, co dělají, odkud kam jdou?

.....

.....

.....

2. Zkuste odhadnout, kdy a kde se zobrazená situace odehrává.

.....

.....

.....

3. Zamyslete se nad detaily obrázku, který vás zaujal, proč?

.....

.....

.....

4. Co lze vyčíst z výrazů tváří?

.....

.....

.....

5. Vymyslete název pro obrázek.

.....

.....

.....

6. Kdo mohl být autorem obrázku?

.....

.....

.....

Po zhlédnutí svědectví pamětníků:

Odpovězte si znovu na otázky 1, 2, 6.

Pročtěte úryvky a své odpovědi si překontrolujte.

Domácí úkol

Najděte na mapě všechna místa, o kterých pamětníci mluví, která to byla?

Zamyslete se nad tím, zda se tyto děti něčím provinily.

Vyhledej ve Wikipedii jméno Petr Ginz.

„25.8. 1943. Přijely včera v pět hodin odpoledne. V noci bylo povoláno několik ošetřovatelek a lékařů. Vypadají strašně. Nedá se ani odhadnout jejich věk, mají všichni staré, strhané obličeje a drobounká tělíčka. Mají vši. Všechny mají tak vystrašené oči a zděšeně se bránily jít do koupelny, bály se plynu.“

(Hana GREENFIELD, Z Kolína do Jeruzaléma, Praha, b.d., s.89. Úryvek z deníku tehdy čtrnáctileté Helgy Weissové).

„24. srpna 1943 bylo do Terezína dopraveno 1 260 dětí. 7. října 1943 byl transport Dn/a, sestávající z 1260 dětí a 53 dospělých, ihned po příjezdu do Osvětimi poslán do plynových komor. Děti pocházely z Bialystoku. Jejich rodiče byli zastřeleni při povstání v ghettu v srpnu 1943.“

(H.G.ADLER: Terezín. Tvář nuceného společenství I, Dějiny, české vydání, Brno 2006, s.77, 92, 285-6. Cit. podle Hana GREENFIELD, c.d., s.78. Text poprvé uveřejněn roku 1955).

***Pozn.:** Obrázky zachycují příjezd transportu dětí z ghetta Bialystok do Terezína. Na pracovním listě 1 je situace zachycená Ernstem Morganem a autorem obrázku na pracovním listě č.2 je Leo Haas. Mezi vězňými bylo hned několik profesionálních malířů. Další zachované obrazy z Terezína pocházejí od amatérů i talentovaných dětí. I tyto obrazy nám pomáhají zjistit, jaký byl život v terezínském ghettu.*

Celkem tak terezínským ghettem prošlo asi 155 000 mužů, žen a dětí. Na 35 000 z nich našlo smrt přímo v Terezíně, dalších 83 000 vězňů po deportaci z Terezína zahynulo ve vyhlazovacích táborech, v pracovních táborech a za pochodů smrti v závěru války.

„25.8. 1943. Přijely včera v pět hodin odpoledne. V noci bylo povoláno několik ošetřovatelek a lékařů. Vypadají strašně. Nedá se ani odhadnout jejich věk, mají všichni staré, strhané obličeje a drobounká tělíčka. Mají vši. Všechny mají tak vystrašené oči a zděšeně se bránily jít do koupelny, bály se plynu.“

(Hana GREENFIELD, Z Kolína do Jeruzaléma, Praha, b.d., s.89. Úryvek z deníku tehdy čtrnáctileté Helgy Weissové).

„24. srpna 1943 bylo do Terezína dopraveno 1 260 dětí. 7. října 1943 byl transport Dn/a, sestávající z 1260 dětí a 53 dospělých, ihned po příjezdu do Osvětimi poslán do plynových komor. Děti pocházely z Bialystoku. Jejich rodiče byli zastřeleni při povstání v ghettu v srpnu 1943.“

(H.G.ADLER: Terezín. Tvář nuceného společenství I, Dějiny, české vydání, Brno 2006, s.77, 92, 285-6. Cit. podle Hana GREENFIELD, c.d., s.78. Text poprvé uveřejněn roku 1955).

***Pozn.:** Obrázky zachycují příjezd transportu dětí z ghetta Bialystok do Terezína. Na pracovním listě 1 je situace zachycená Ernstem Morganem a autorem obrázku na pracovním listě č.2 je Leo Haas. Mezi vězňými bylo hned několik profesionálních malířů. Další zachované obrazy z Terezína pocházejí od amatérů i talentovaných dětí. I tyto obrazy nám pomáhají zjistit, jaký byl život v terezínském ghettu.*

Celkem tak terezínským ghettem prošlo asi 155 000 mužů, žen a dětí. Na 35 000 z nich našlo smrt přímo v Terezíně, dalších 83 000 vězňů po deportaci z Terezína zahynulo ve vyhlazovacích táborech, v pracovních táborech a za pochodů smrti v závěru války.